

Enligt sändlista

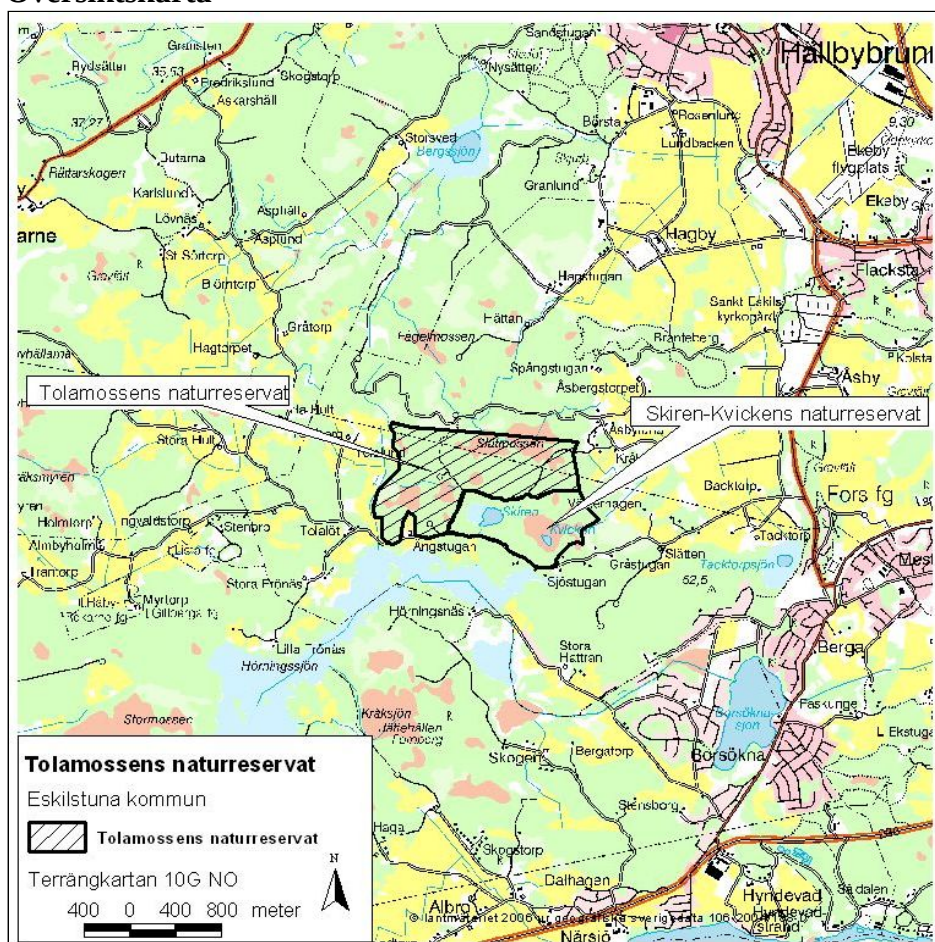
Bildande av Tolamossens naturreservat i Eskilstuna kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser utmärks i fält.

Reservatets namn skall vara *Tolamossens naturreservat*.

Översiktskarta

Uppgifter om reservatet

<i>Objektnummer</i>	04-02-115
<i>Natura 2000-beteckning</i>	Del av <i>Skiren-Kvicken</i> SE0220368 (pSCI-område enligt habitatdirektivet)
<i>Län</i>	Södermanland
<i>Kommun</i>	Eskilstuna
<i>Socken</i>	Fors
<i>Lägesbeskrivning</i>	10 km V om Eskilstuna och ca 3 km nordväst Borsöknasjön
<i>Terrängkartan</i>	10G NO Eskilstuna
<i>Ekonomiska kartan</i>	10G 6g
<i>Areal</i>	107,2 ha, varav land hela arealen
<i>Fastigheter</i>	Del av Åsbymon 2:2
<i>Naturgeografisk region</i>	Nr. 24, Svealands sprickdalsterräng
<i>Kulturgeografisk region</i>	Nr. 4, Centralbygd
<i>Nyttjanderätter/servitut</i>	Ledningsrätt starkström, gemensamhetsanläggning, jakträtt (Ytterligare information finns i bifogad fastighetsförteckning.)
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda ett stort sammanhängande och relativt opåverkat barrskogsområde samt den mångfald av arter som finns knutet till den långa skogliga kontinuiteten och den döda veden.
- bevara och utveckla ett område som ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturområden, och som innehåller livsmiljöerna barrnaturskog och skogbevuxen myr.
- strukturer som död ved, gamla och grova träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning och typiska arter som knärot i gynnsamt tillstånd.
- friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet, och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Beskrivning av reservatet

Tolamossens naturreservat är ett stort sammanhängande barrskogsområde som domineras av tall. Utmärkande är att området till stor del undgått rationellt skogsbruk vilket bidragit till skogens något luckiga, olikåldriga och flerskiktade trädskikt. Stora inslag av död och döende ved samt markens täta och välutvecklade mosstäcke karaktäriserar reservatet. Området är relativt flackt

med små höjdskillnader i terrängen i form av ändmoräner som skär igenom området och ger det en speciell karaktär i form av storblockiga ryggar.

I delar av området uppvisar tallen en ålder på omkring 110-130 år och granen 40-100 år. Riktigt gamla träd uppträder främst på och omkring de bergbundna delarna. På den blockrika marken, som ofta är mer glesbevuxen uppträder enstaka gamla björkar och aspar. Död ved i form av lågor, torrträd och inte minst talltorrakor uppträder allmänt – rikligt och i olika nedbrytningsstadi-er. Många gamla lågor är täckta av en matta med mossor. Hänglavsfloran är välutvecklad och rik och det är noterat flera decimeterlånga och vidväxta skägglavar. I reservatet finns även ett antal tallmossar och mindre lövsumpskogar.

Skogen har tidigare använts för utmarksbete med boskap. Betet gav upphov till gläntor och luckor i skogen. Vissa delar hölls även öppna genom slätter. Tydligaste spåren efter denna tidigare markanvändning finns i den västra delen av reservatet. Flertalet gamla träd av både barr och löv, som stått öppet och utvecklat stora vida kronor, finns insprängda bland uppväxande yngre granar och lövträd. Skogen har till största del endast varit utsatt för plockhuggning vilket gör att kontinuiteten av skog är lång. Slätmosse i områdets nordöstra del har under 1900-talets första hälft använts för torvbrytning. Delar av den gamla torvjärnvägen finns kvar än idag.

Inom området har noterats flera sällsynta och intressanta arter, bl.a. den rödlistade skorpgelelaven, här växande på en gammal asp i blockmark. Arten är sällsynt och känd på färre än 10 lokaler i länet. Andra relativt sällsynta lavar på asp är skinnlav och grymig filtlav vilka båda signalerar en lång kontinuitet av asp samt god luftkvalitet. Fågellivet är intressant med de rödlistade arterna tretåig hackspett och nötkråka. Orkidén knärot växer allmänt på ett 20-tal ställen inom området. Både ved- och marksvampfloran kan förväntas vara rik då marken länge varit trädbevuxen.

De höga naturvärdena är knutna till den gamla skogen med sina strukturer i form av gamla tallar, granar och aspar, stående och liggande död ved, stenblock och träd med bohål. För att gynna de gamla tallarna, få flerskiktad tallskog och för att skapa död ved kommer skötselinsatser i form av naturvårdbränning eller skötselinsatser som påminner om brandens funktion att göras i reservatet. Förutsättningar för att bevara värdena i reservatet anses vara goda om föreskrifterna efterlevs och skötsel sker i enlighet med skötselplanen.

Skälen för beslutet

Länsstyrelsen har funnit att området hyser flera naturtyper som ingår i Natura 2000 och som Sverige har ett ansvar för att skydda. På grund av områdets höga naturvärden och behov av långsiktigt skydd bedöms ett förordnande som naturreservat ge de bästa förutsättningarna att bevara området.

Naturreservatet ligger inom ett område som omfattas av bestämmelserna enligt 4 kap. miljöbalken, dvs. Natura 2000.

Vid en intresseprövning mot enskilda intressen som länsstyrelsen har gjort enligt 7. kap. 25 § miljöbalken, bedöms att de inskränkningar som föreslås i enskilds rätt att använda mark eller vatten, inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Länsstyrelsen finner i enlighet med 5§ förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. att beslut om att avsätta området som naturreservat är väl förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Beslutet överensstämmer också med länets strategi för skydd av skogar samt med miljökvalitetsmålet "Levande skogar".

Föreskrifter

Med stöd av 5, 6 och 30 § § miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom reservatet

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg
3. anlägga luft- eller markledning
4. uppföra stängsel eller hägnad
5. anordna upplag
6. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna
7. avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd utöver vad som krävs för skötsel av intilliggande jordbruksmark i reservatets västra del
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle utöver vad som krävs för skötsel av intilliggande jordbruksmark i reservatets västra del
9. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av dödat vilt med s.k. älghugare eller motsvarande
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
11. kalka eller gödsla mark eller vatten

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för ledningsrättsinnehavaren att fälla träd och buskar, i skogsgatan samt utanför skogsgatan fälla för ledningen hinderliga eller för dess säkerhet farliga träd och buskar. Vidare äger ledningsrättsinnehavaren rätt att ta väg till ledningen och till att transportera virke så att fara för insektsangrep inte sker. Ledningsrättsinnehavaren äger tillträde till ledningen för byggande, tillsyn, underhåll, reparation, ombyggnad och borttagande av ledningen.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av reservatet
2. Uppsättning av informationstavlor

3. Anläggande av parkeringsplats för ca 5 bilar
4. Anläggning, utmärkning och underhåll av stigar
5. Anläggning av rastplatser för friluftslivet
6. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden
7. Allt eventuellt gagnvirke i samband med att naturvårdande åtgärder utförs i enlighet med beslut och skötselplan, tillfaller förvaltaren

C   Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

- Det är förbjudet att inom reservatet
1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
  2. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs
  3. sätta upp tavla, plakat, affisch skylt eller göra inskrift
  4. utan länsstyrelsens tillstånd anordna lägerverksamhet
  5. utan länsstyrelsens tillstånd anordna tävlingar

Föreskrifterna under **A**, **B** och **C** skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Andra föreskrifter som gäller för området

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är bl.a.:

Reservatet är ett Natura 2000-område och därför krävs enligt 7 kap 28a-b §§ MB tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder i eller i anslutning till området som på ett betydande sätt kan påverka dess naturmiljö.

Artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 199:7) om artskydd med bestämmelser om fridlysning av orkidén knärot.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

Ärendets handläggning

Områdets naturvärden har länge varit uppmärksammade och finns med i länets naturvårdsprogram. Vid hot om avverkning i mitten av 1980-talet inventerades området och dess om-

BESLUT

6(7)

Datum

Dnr

2007-06-27

511-6762-2004

givningar på insekter, fåglar, växter och svampar. Eskilstuna kommun tecknade år 2001 ett avtal på 50 år med markägaren om att förvalta en del av det utpekade området, vilket resulterade i det kommunala naturreservatet Skiren-Kvicken. Resterande del av området har sedan legat som reservatsärende hos länsstyrelsen.

Sedan år 2000 ingår Tolamossen i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturmiljöer, som en del i Natura 2000-området Skiren-Kvicken. Frågan om bildande av naturreservat togs upp med markägaren under hösten 2004. Länsstyrelsen gav Svefa AB i uppdrag att utföra en värdering av det intrång som förslaget till reservatsföreskrifter innebär för fastigheten. Markägaren har genom avtal 2006-10-03 godtagit reservatets bestämmelser och skötselplan. Ersättning har utgått till markägaren för de inskränkningar i rätten att utnyttja området som reservatsbildningen föranleder. Marken som ingår i reservatet skall således ägandemässigt fortfarande höra till fastigheten.

Förslag till beslut och skötselplan skickades ut på remiss till berörda sakägare, Eskilstuna kommun samt ett antal ideella föreningar under hösten 2006. Flera remissinstanser har lämnat synpunkter och samtliga av dessa har ställt sig positiva till förslaget. Vattenfall El-distribution AB krävde dock ett förtydligande av deras ledningsrätt utöver vad som redan stod i föreskrifterna. De ansåg att det i den tidigare skrivningen fanns utrymme för framtida otydligheter vad gäller deras rätt att kunna bedriva underhåll av ledningen. Efter vidare diskussioner kunde kravet till stor del tillgodoses. Några ideella föreningar har framfört att skötselplanen har en tendens att överbetona vissa gränsmiljöer och dessa synpunkter har delvis tillgodosetts genom att ett av delområdena omfördes till inriktning mot tall.

En starkströmsledning går genom norra delen av reservatet (ledningsrätt för starkström 0484-89/92.1). Reservatet angränsar gemensamhetsanläggningen Stora Hult ga:2. Förrättningen är gjord enligt anläggningslagen och registrerad 1985-11-06 (0484-85/125). Förvaltningen sker av Tacktorp-Bånkesta samfällighetsförening. Reservatet kan anslutas med andelstal till gemensamhetsanläggningen om det visar sig lämpligt. Länsstyrelsen kommer att skriva ett nyttjanderättsavtal med markägaren till Åsbymon 2:2 för de vägar som ska användas för förvaltning och tillsyn av reservatet.

Enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) skall länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreslagna föreskrifterna som riktar sig till allmänheten. Föreskrifterna innebär vissa vistelsebestämmelser för allmänheten i området. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturvärdena inte uppstår. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att påverkan på allmänhetens friluftsliv är mycket begränsad. De föreslagna föreskrifterna bedöms inte medföra några kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägarna eller kommunen. Kostnaden för skötsel och skyltning finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt.

BESLUT

7(7)

Datum

Dnr

2007-06-27

511-6762-2004

Beslutande i detta ärende har varit länsråd Kurt Ekelund. I den slutliga handläggningen har enhetschef Greger Nordlöf, samt naturvårdshandläggarna Cecilia Nygren och Markus Fredriksson deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Kurt Ekelund
Länsråd

Markus Fredriksson
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar beslut
4. Fastighetsförteckning